

Sygn. akt VII U 4233/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 października 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 14 października 2020 r. w Warszawie

sprawy M. I. (1), P. I.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o przeniesienie odpowiedzialności za zobowiązania składkowe spółki cywilnej

z udziałem zainteresowanych: D. I., A. I.

na skutek odwołania M. I. (1), P. I. wspólników spółki cywilnej (...)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 27 czerwca 2019 r. znak: (...)

z dnia 2 września 2019 r. znak: (...)

1. umarza postępowanie w zakresie odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 27 czerwca 2019 r. znak: (...) w zakresie zmienionym decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 2 września 2019 r. znak: (...);

2. w pozostałym zakresie oddala odwołanie;

3. zasądza od odwołujących się M. I. (1), P. I. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwoty po 180, 00 złotych (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

M. I. (1) oraz P. I. w dniu 20 sierpnia 2019 r. złożyli odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 27 czerwca 2019 r., nr: (...) zarzucając jej naruszenie:

- art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez nieuznanie przez organ rentowy, że należności z tytułu składek uległy przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne;

- art. 115 w związku z art. 59 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa poprzez nieuznanie przez organ rentowy wygaśnięcia zobowiązania pierwotnego dłużnika wskutek przedawnienia;

- art. 7, art. 77, art. 80 i art. 107 § 3 w związku z art. 105 k.p.a. poprzez niedopełnienie wymogu pełnego wyjaśnienia kwestii dotyczącej przedawnienia zobowiązania.

W związku z tym odwołujący wnieśli o uchylenie w całości zaskarżonej decyzji i umorzenie postępowania w sprawie. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczeni wskazali, że przedawnieniu uległy zobowiązania z tytułu zapłaty składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień 2014 r., maj

2014 r. oraz lipiec 2014 r. W ich ocenie przedawnienie nie prowadzi do zaspokojenia roszczeń, ale jest równoznaczne z wygaśnięciem stosunku podatkowo-prawnego, który powstał w chwili indywidualizacji obowiązku podatkowego. Odwołujący stwierdzili, że po upływie terminu przedawnienia wierzyciel nie może skutecznie domagać się od dłużnika zachowania wynikającego

z treści zobowiązania. Ich zdaniem organ rentowy nie zbadał na etapie postępowania administracyjnego, czy wystąpiła przesłanka przedawnienia stanowiąca bezwzględną przeszkodę dla orzekania. Odwołujący stanęli na stanowisku, że wygaśnięcie zobowiązania podatkowego występuje bez względu na wszczęcie postępowania podatkowego czy też postępowania przed organem rentowym. Podnieśli, że bieg terminu przedawnienia zobowiązania podatkowego za kwiecień

2014 r., maj 2014 r. i lipiec 2014 r. rozpoczął się odpowiednio 15 maja 2014 r., 15 czerwca 2014 r.

i 15 sierpnia 2014 r., co dało podstawę do umorzenia postępowania w sprawie (odwołanie z dnia 20 sierpnia 2019 r., k. 3-6 a. s. i odwołanie z dnia 20 sierpnia 2019 r., k. 2-5 a. s. VII U 4234/19).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołania z dnia 11 września 2019 r. wniósł o oddalenie odwołań na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od odwołujących na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy wskazał, że w dniu 12 marca 2019 r., kiedy skierowano zawiadomienia do M. i P. I. o wszczęciu postępowania w sprawie przeniesienia odpowiedzialności za zobowiązania składkowej spółki cywilnej (...), należności wskazane w zaskarżonej decyzji były nieprzedawnione. W jego ocenie przedawnione były jedynie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za kwiecień i maj 2014 r. ZUS podniósł, że za nieprzedawnione uznano składki na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za lipiec i sierpień 2014 r. (odpowiedź na odwołania z dnia 11 września 2019 r., k. 9-11 a. s., k. 8-10 a. s. VII U 4234/19).

M. I. (1) i P. I. złożyli też odwołania od decyzji organu rentowego z dnia 2 września 2019 r., nr: (...) powołując tożsamą argumentację, jak w treści odwołania z dnia 20 sierpnia 2019 r. (odwołanie z dnia 2 października 2019 r., k. 2-3 a. s. VII U 4521/19).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 29 października 2019 r. wniósł również o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz o zasądzenie od odwołujących na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy zajął identyczne stanowisko, jak względem odwołania od decyzji z dnia 27 czerwca 2019 r. (odpowiedź na odwołanie z dnia 29 października 2019 r., k. 10-12 a. s. VII U 4521/19).

Sąd na podstawie art. 219 k.p.c. połączył sprawę VII U 4234/19 i VII U 4521/19 ze sprawą VII U 4233/19 celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia oraz prowadzenia dalej pod sygn. akt VII U 4233/19 (zarządzenia z dnia 18 listopada 2019 r. i z dnia 22 listopada 2019 r., k. 14 a. s. VII U 4521/19 i k. nienumerowana a. s. VII U 4234/19).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. w dniu 12 marca 2019 r. zawiadomił M. I. (1), D. I., P. I. oraz A. I. o wszczęciu z urzędu postępowanie w sprawie przeniesienia odpowiedzialności na M. I. (1) i P. I., jako byłych wspólników spółki cywilnej (...), za zobowiązania spółki obejmujące należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od kwietnia 2014 r. do sierpnia 2014 r. (zawiadomienie z dnia 12 marca 2019 r., akta ZUS).

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję

z dnia 27 czerwca 2019 r., nr: (...) na podstawie art. 108 § 1 w związku z art. 107 § 1, art. 107 § 2 pkt 1 i 2, art. 109 § 1 i § 2 pkt 1 oraz art. 115 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 i art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. ZUS przeniósł na P. I. i M. I. (1) odpowiedzialność za zobowiązania płatnika (...) S.C. P. I., M. I. (1) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 3.454,00 złotych, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne w kwotach 1.766,76 złotych z tytułu nieopłaconych składek za okres od kwietnia 2014 r. do maja 2014 r. i od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 706,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.;

- ubezpieczenie zdrowotne w kwotach 533,88 złotych z tytułu nieopłaconych składek za okres od kwietnia 2014 r. do maja 2014 r. i od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 208,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.;

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwotach 171,36 złotych z tytułu nieopłaconych składek za maj 2014 r. oraz okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 68,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.

Organ rentowy w uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazał, że w okresach powstania zaległości współnikami spółki byli P. i M. I. (1). Spółka zatrudniała ich w charakterze pracowników i z tego tytułu była zobowiązana do opłacania należnych składek, z czego nie wywiązała się w należyty sposób. ZUS stwierdził, że w przypadku nieopłacania przez spółkę cywilną składek należnych za zatrudnione osoby, współnicy spółki są pociągani do osobistej odpowiedzialności za powstałe zadłużenie. W jego ocenie w okresie powstania zadłużenia współnikami spółki byli odwołujący (decyzja z dnia 27 czerwca 2019 r., akta ZUS).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. zgodnie z art. 83 ust. 1 i 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych wydał kolejną zaskarżoną decyzję z dnia 2 września 2019 r., nr: (...). Organ rentowy zmienił decyzję z dnia 27 czerwca 2019 r., nr: (...) przenosząc na P. I. i M. I. (1) odpowiedzialność za zobowiązania płatnika (...) S.C. P. I., M. I. (1) z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej kwocie 1.777,46 złotych, w tym na:

- ubezpieczenia społeczne w kwotach 934,84 złotych z tytułu nieopłaconych składek za okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 362,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.;

- ubezpieczenie zdrowotne w kwotach 260,94 złotych z tytułu nieopłaconych składek za okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 101,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.;

- Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych w kwotach 85,68 złotych z tytułu nieopłaconych składek za okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. oraz 33,00 złotych z tytułu odsetek za zwłokę naliczonych na dzień 27 czerwca 2019 r.

Organ rentowy podniósł, że w pierwotnej decyzji błędnie wskazano okres należności za jaki przeniesiono odpowiedzialność na odwołujących za zobowiązania spółki i w tym zakresie podlegała ona zmianie (decyzja z dnia 2 września 2019 r., akta ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Wynikająca treść z zebranych dokumentów nie budziła wątpliwości i zastrzeżeń stron postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Postępowanie w sprawie z odwołania M. I. (1) i P. I. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 27 czerwca 2019 r., nr: (...)

w zakresie zmienionym decyzją organu rentowego z dnia 2 września 2019 r., nr: (...) podlegało umorzeniu.

Sąd Okręgowy ustalił, że początkowo organ rentowy wydając decyzję z dnia 27 czerwca 2019 r. przeniósł na ubezpieczonych odpowiedzialność za zaległości spółki za okres od kwietnia do maja 2014 r. oraz od lipca do sierpnia 2014 r. Dopiero decyzją z dnia 2 września 2019 r. ZUS uwzględnił w części ich odwołanie i objął należności jedynie okresem od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r.

Zgodnie z art. 355 k.p.c. sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód (odwołujący) ze skutkiem prawnym cofnął pozew (odwołanie), strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne.

W niniejszej sprawie wyrokowanie stało się zbędne w części, ponieważ organ rentowy uznał za zasadne odwołanie w części w przytoczonym zakresie. W związku z tym Sąd orzekł na mocy art. 355 k.p.c. w punkcie 1 wyroku. Natomiast w pozostałym zakresie odwołanie, jako niezasadne, podlegało oddaleniu.

W toku postępowania sądowego odwołujący nie kwestionowali sposobu oraz prawidłowości wyliczeń wysokości składek dokonanych przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach. Ubezpieczeni zarzucali jedynie, że ZUS w sposób nieprawidłowy uznał, iż nie doszło do przedawnienia pozostałych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych.

W świetle art. 115 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r., poz. 900) zwanej dalej „ordynacją podatkową” wspólnik spółki cywilnej, jawnej, partnerskiej oraz komplementariusz spółki komandytowej albo komandytowo-akcyjnej odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie ze spółką i z pozostałymi wspólnikami za zaległości podatkowe spółki.

Jak stanowi art. 107 § 1 ordynacji podatkowej, w przypadkach i w zakresie przewidzianych w niniejszym rozdziale za zaległości podatkowe podatnika odpowiadają całym swoim majątkiem solidarnie z podatnikiem również osoby trzecie.

Zgodnie z art. 59 § 1 pkt 9 ordynacji podatkowej, zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części wskutek przedawnienia.

Na podstawie art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 300) zwanej dalej „ustawą systemową”, do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio: art. 7a, art. 12, art. 26, art. 29 § 1 i 2, art. 33–33b, art. 38a, art. 51 § 1, art. 55, art. 59 § 1 pkt 1, 3, 4, 8 i 9, art. 60 § 1, art. 61 § 1, art. 62 § 1, 3 i 5, art. 62b § 1 pkt 2 i § 3, art. 72 § 1 pkt 1 i 4 i § 2, art. 73 § 1 pkt 1 i 5, art. 77b § 1 i 2, art. 91, art. 93, art. 93a–93c, art. 93e, art. 94, art. 97 § 1 i 1a, art. 97a § 1–3, art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2, 5 i 7, art. 100, art. 101, art. 105 § 1 i 2, art. 106 § 1–3, art. 107 § 1, 1a, § 2 pkt 2 i 4 i § 3, art. 108 § 1, 3 i 4, art. 109 § 1 w zakresie art. 29, art. 109 § 2 pkt 1, art. 110 § 1, § 2 pkt 2 i § 3, art. 111 § 1–4 i § 5 pkt 1, art. 112 § 1–5, art. 112b–114, art. 115–117, art. 117d, art. 118 § 1 oraz art. 119 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa.

W myśl art. 24 ust. 4 ustawy systemowej należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5–6.

Terminy, w których dokumenty rozliczeniowe powinny być przekazane do organu rentowego i powinno nastąpić uiszczenie należnych składek określa art. 47 ust. 1 ustawy systemowej, który stanowi, że płatnik składek przysyła w tym samym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłaca składki za dany miesiąc, z zastrzeżeniem ust. 1a, 2a i 2b, nie później niż:

- do 10 dnia następnego miesiąca - dla osób fizycznych opłacających składkę wyłącznie za siebie;
- do 5 dnia następnego miesiąca - dla jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych;
- do 15 dnia następnego miesiąca - dla pozostałych płatników.

W przypadku spółki, która powinna opłacać składki za odwołujących, termin do ich uiszczenia, zgodnie z zacytowanym przepisem, został określony do 15 dnia następnego miesiąca.

W rozpatrywanej sprawie ubezpieczeni wskazywali na przedawnienie należności z tytułu składek. Zostały one w decyzji naliczone za okres od lipca 2014 r. do sierpnia 2014 r. W oparciu o przepisy, które zostały przywołane, spółka była zobowiązana do uiszczenia składek za odwołujących na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych każdorazowo do 15-tego dnia następnego miesiąca za poprzedzający miesiąc, a więc: za lipiec 2014 r. do dnia 15 sierpnia 2014 r. oraz za sierpień 2014 r. do dnia 15 września 2014 r. Uwzględniając powyższe, Sąd przyjął, że w rozpatrywanej sprawie sposób wyliczenia wysokości zadłużenia nie został podważony w odwołaniach przez M. I. (1) i P. I..

Obecnie ustawodawca przyznaje organowi rentowemu co najmniej 5-letni okres na sprawdzenie prawidłowego obliczenia składek przez płatnika i - w razie wykrycia nieprawidłowości – na ustalenie decyzją tych składek w prawidłowej wysokości. W obecnym stanie prawnym na podstawie ustawy z dnia 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz. U. Nr 232, poz. 1378) z dniem 1 stycznia 2012 r. uległ skróceniu termin przedawnienia należności z tytułu składek z 10 do 5 lat i taki też ma zastosowanie do należności spornych w przedmiotowej sprawie. Dodatkowo należy wskazać, że termin przedawnienia należności z tytułu składek - w zależności od sytuacji wskazanych w ustawie - może ulec przerwaniu bądź zawieszeniu. Przerwanie biegu terminu przedawniania ma ten skutek, że po ustaniu okoliczności powodującej jego przerwanie biegnie on na nowo, zaś w przypadku jego zawieszenia - termin ten biegnie dalej z uwzględnieniem okresu sprzed zawieszenia.

Sąd zważył, że należało zawiesić bieg terminu przedawnienia należności składkowych za w/w okresy z uwagi na brzmienie art. 24 ust. 5f ustawy systemowej. Zgodnie z tym przepisem, w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Zdaniem Sądu Okręgowego, wedle wskazanego przepisu, zawieszenie biegu terminu przedawnienia zależy od wszczęcia postępowania o podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia i następuje z momentem wydania decyzji w tym przedmiocie, zaś prawomocność decyzji decyduje wyłącznie o zakończeniu stanu zawieszenia. Prościej rzecz ujmując, stosownie do treści art. 24 ust. 5f ustawy systemowej, wydanie przez organ rentowy decyzji ustalającej podstawę wymiaru składek lub obowiązek ich opłacenia rozpoczyna zawieszenie biegu terminu przedawnienia składek objętych tą decyzją i stan ten kończy się z dniem jej uprawomocnienia. Sąd ubezpieczeń społecznych może więc stwierdzić przedawnienie składek tylko wtedy, jeśli nastąpiło ono przed wydaniem decyzji wszczynającej postępowanie o ustalenie podstawy wymiaru składek lub obowiązku ich opłacenia (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 1 lipca 2014 r., sygn. akt III AUa 142/14 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 19 września 2017 r., sygn. akt III AUa 47/17). Takie stanowisko zostało wyrażone również w jednym z orzeczeń wydanych przez Sąd Najwyższy w dniu 29 maja 2013 r. (sygn. akt I UK 613/12).

W rozpatrywanej sprawie organ rentowy wydał decyzję przenoszącą odpowiedzialność za zobowiązania spółki na odwołujących w dniu 27 czerwca 2019 r. W tej dacie doszło do zawieszenia biegu przedawnienia roszczeń. Jak zostało wskazane powyżej, spółka była zobowiązana do uiszczenia składek za ubezpieczonych do dnia 15 sierpnia 2014 r. oraz 15 września 2014 r. Zatem

5-letni termin przedawnienia tych roszczeń mijał odpowiednio 15 sierpnia 2019 r. oraz 15 września 2019 r. Z uwagi na wydanie przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed tym terminem, odwołujący mają obowiązek uiścić składki za okresy wskazane w zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., jak w punkcie 2 wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego, Sąd Okręgowy orzekł w pkt 2 wyroku w oparciu o treść art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r., poz. 1804), w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia odwołania, zasądając od odwołujących na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. kwoty po 180 złotych.